

Przydomowy kompostownik - poradnik dla mieszkańca

Przed podjęciem decyzji o realizacji przydomowego kompostownika warto poznać warunki, jakie musi on spełniać, zasady jego usytuowania oraz korzyści prawne, jakie można uzyskać.

Kompostownik w regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie

Dnia 6.09.2019 r. do ustawy z 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej: u.c.p.g.) wprowadzono art. 4 ust. 2a, który wymienia fakultatywne elementy regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie. Stanowi on m.in., że rada gminy może w regulaminie określić wymagania dotyczące kompostowania bioodpadów stanowiących odpady komunalne w kompostownikach przydomowych na terenie nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi oraz zwolnić właścicieli takich nieruchomości, w całości lub w części, z obowiązku posiadania pojemnika lub worka na te odpady.

Po pierwsze, **kompostownik musi być przydomowy**, tzn. muszą być w nim kompostowane odpady pochodzące z domu (gospodarstwa domowego), a nie np. z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie nieruchomości, na której znajdują się także budynki mieszkalne jednorodzinne.

Po drugie, **istotne jest, aby na działce znajdował się budynek mieszkalny jednorodzinny, a nie budynek w zabudowie jednorodzinnej**. Zgodnie z art. 3 pkt 2a ustawy z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane budynek mieszkalny jednorodzinny to budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku. Natomiast w myśl § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (dalej: r.w.t.), przez pojęcie zabudowy jednorodzinnej należy rozumieć jeden budynek mieszkalny jednorodzinny lub zespół takich budynków wraz z budynkami garażowymi i gospodarczymi. Zgodnie z § 3 pkt 3 r.w.t. zabudowa zagrodowa to w szczególności budynki mieszkalne, budynki gospodarcze lub inwentarskie w rodzinnych gospodarstwach rolnych, hodowlanych lub ogrodniczych oraz w gospodarstwach leśnych. Skoro art. 4 ust. 2a pkt 4 u.c.p.g. odnosi się do budynku mieszkalnego jednorodzinnego, a nie do określonego rodzaju zabudowy, to wydaje się, że zastosowanie zawsze, gdy na działce znajduje się budynek mieszczący się w definicji budynku mieszkalnego jednorodzinnego sformułowanej w Prawie budowlanym, czyli nie tylko w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, ale także zagrodowej. Dzięki takiemu rozwiązaniu także gminy typowo wiejskie mogą korzystać z omawianej normy kompetencyjnej.

Po trzecie, **kompostowanie może dotyczyć wyłącznie bioodpadów**, czyli ulegających biodegradacji odpadów z ogrodów i parków, odpadów żywności i kuchennych z gospodarstw domowych, gastronomii, w tym restauracji, stołówek oraz zakładów zbiorowego żywienia, biur, hurtowni i jednostek handlu detalicznego, a także podobnych odpadów z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność (art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z 14.12.2012 r. o odpadach). Oczywiście w przypadku kompostownika przydomowego istnieje możliwość kompostowania jedynie odpadów z gospodarstw domowych. Dlatego w art. 4 ust. 2a pkt 4 u.c.p.g. mowa jest o bioodpadach stanowiących odpady komunalne, czyli odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych, w szczególności niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i odpady selektywnie zebrane:

- a) z gospodarstw domowych, w tym papier i tektura, szkło, metale, tworzywa sztuczne, bioodpady, drewno, tekstylia, opakowania, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory oraz odpady wielkogabarytowe, w tym materace i meble, oraz
- b) ze źródeł innych niż gospodarstwa domowe, jeżeli odpady te są podobne pod względem charakteru i składu do odpadów z gospodarstw domowych

- przy czym odpady komunalne nie obejmują odpadów z produkcji, rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, zbiorników bezodpływowych, sieci kanalizacyjnej oraz z oczyszczalni ścieków, w tym osadów ściekowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych; niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne pozostają niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane przetwarzaniu odpadów, ale przetwarzanie to nie zmieniło w sposób znaczący ich właściwości; (art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy o odpadach).

Przed podjęciem decyzji o realizacji przydomowego kompostownika należy sprawdzić, **czy w regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie zawarto wymagania dotyczące kompostowania bioodpadów** stanowiących odpady komunalne oraz zwolnienie z obowiązku posiadania pojemnika lub worka na te odpady. Treść tych uchwał znajduje się w dziennikach urzędowych poszczególnych województw, dostępnych w Internecie.

Przykładowe zapisy regulaminu mogą brzmieć następująco:

1. Właściciele nieruchomości w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej mogą kompostować bioodpady stanowiące odpady komunalne w przydomowych kompostownikach. Proces kompostowania może być prowadzony w przydomowym kompostowniku lub w specjalnie do tego przeznaczonym pojemniku.
2. Kompostownik to pojemnik, w którym przebiega proces kompostowania odpadów biodegradowalnych, w wyniku czego otrzymuje się kompost. Kompostownik powinien być zlokalizowany w suchym miejscu.
3. W przypadku posiadania przez właściciela nieruchomości kompostownika oraz gromadzenia w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne właściciel jest zwolniony z obowiązku posiadania na terenie nieruchomości pojemnika do zbierania bioodpadów. Prowadzenie kompostownika wymaga zgłoszenia w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (uchwała nr XVII/131/20 Rady Gminy Warta Bolesławiecka z 7.04.2020 r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie Warta Bolesławiecka, Dz.Urz. Woj. Doln. poz. 2660).

Korzyści z posiadania kompostownika

Zgodnie z art. 6k ust. 4a u.c.p.g. rada gminy, w drodze uchwały, zwalnia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym proporcjonalnie do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych. Ustawodawca nie wskazał, na czym owa proporcjonalność ma polegać. Wydaje się jednak, że powinna być uzależniona od metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wybranej w uchwale podjętej na podstawie art. 6k ust. 1 u.c.p.g.

Podjęcie tej uchwały jest obowiązkowe, czyli **każdy, kto kompostuje bioodpady będące odpadami komunalnymi (czyli te pochodzące z gospodarstw domowych) w przydomowym kompostowniku, jest zwolniony z części opłaty za gospodarowanie odpadami.**

Jednak korzystanie z omawianego przywileju podlega kontroli. Jeżeli na podstawie samodzielnej kontroli organu lub na skutek informacji uzyskanej od osób trzecich wyjdzie na jaw, że właściciel nieruchomości złożył nieprawdziwą informację, że posiada kompostownik przydomowy, i kompostuje w nim bioodpady stanowiące odpady komunalne, wójt, burmistrz lub prezydent miasta stwierdzi, w drodze decyzji, utratę prawa do zwolnienia, o którym mowa w art. 6k ust. 4a u.c.p.g. Podobnie jeśli właściciel nieruchomości uniemożliwi wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, lub upoważnionej przez niego osobie dokonanie oględzin nieruchomości w celu weryfikacji zgodności informacji z deklaracji ze stanem faktycznym. Utrata prawa do zwolnienia, o którym mowa w art. 6k ust. 4a u.c.p.g., następuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym stwierdzono wystąpienie co najmniej jednej z wymienionych przesłanek (art. 6k ust. 4b u.c.p.g.). **Co ważne**, ponowne skorzystanie ze zwolnienia, o którym mowa w art. 6k ust. 4a u.c.p.g., może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia, w którym decyzja o utracie prawa do tego zwolnienia stała się ostateczna, i wymaga złożenia nowej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art. 6k ust. 4c u.c.p.g.).

Usytuowanie kompostownika

Kompostownik nie może być zlokalizowany w dowolnym miejscu na działce i nie chodzi tu wyłącznie o stworzenie potencjalnej uciążliwości dla sąsiadów. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, wprowadza kilka regulacji w tym zakresie.

Zgodnie z § 31 r.w.t. odległość studni dostarczającej wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, niewymagającej, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony ujęć i źródeł wodnych, ustanowienia strefy ochronnej, powinna wynosić, licząc od osi studni, co najmniej 15 m do budynków inwentarskich i związanych z nimi szczelnych silosów, zbiorników do gromadzenia nieczystości, kompostu oraz podobnych urządzeń. Regulacja ta działa także w drugą stronę, czyli omówiony w tym przepisie kompostownik musi znajdować się co najmniej 15 m od tej studni.

Uwaga!

Paragraf 31 r.w.t. nie odnosi się do przydomowego kompostownika, a jedynie do kompostownika związanego z budynkiem inwentarskim.

Szczegółowe unormowania w odniesieniu do kompostowników wprowadza § 36 r.w.t. w zależności od jego pojemności i rodzaju zabudowy:

- 1) odległość pokryw i wylotów wentylacji ze zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, dołów ustępów nieskanalizowanych o liczbie miejsc nie większej niż 4 i podobnych urządzeń sanitarno-gospodarczych (tutaj wlicza się właśnie kompostowniki) o pojemności do 10 m^3 powinna wynosić co najmniej:
 - a) od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz do magazynów produktów spożywczych – 15 m,
 - b) od granicy działki sąsiedniej, drogi (ulicy) lub ciągu pieszego – 7,5 m;
- 2) w zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej i rekreacji indywidualnej odległości, o których mowa w ust. 1, powinny wynosić co najmniej:
 - a) od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi – 5 m, przy czym nie dotyczy to dołów ustępowych w zabudowie jednorodzinnej,
 - b) od granicy działki sąsiedniej, drogi (ulicy) lub ciągu pieszego – 2 m;
- 3) odległości pokryw i wylotów wentylacji z dołów ustępów nieskanalizowanych o liczbie miejsc większej niż 4 oraz zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe i kompostowników o pojemności powyżej 10 m^3 do 50 m^3 powinny wynosić co najmniej:
 - a) od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń wymienionych w § 36 ust. 1 pkt 1 r.w.t. – 30 m,
 - b) od granicy działki sąsiedniej – 7,5 m,
 - c) od linii rozgraniczającej drogi (ulicy) lub ciągu pieszego – 10 m;
- 4) odległości zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe i kompostowników o pojemności powyżej 50 m^3 od budynków przeznaczonych na pobyt ludzi należy przyjmować zgodnie ze wskazaniem ekspertyzy technicznej przyjętej przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 13 września 1996 r. w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach,
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie